

SLOVAN.

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 28. februvarja.

1884.

Vsebina: Vuk Vrčević. — Slovenščina pred sodišči. — Politične razmere v Istri. — Castelar o Slovanih. — Gospodarske drobnosti. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** Vuk Vrčević.

Vuk Vrčević.

Do leta 1830. pisali so srbski pisatelji v cerkvenem jeziku ali pa v mešanem srbskoslovenskem in narodnem jeziku. Ali ta zmes ni bila za narod, zato je tudi bilo slovstvo omejeno samo na inteligencijo. Še le ko so se pokazali možje iz naroda v slovstvu, kateri so bili samouki, zavržen je bil stari smer slovstvenega delovanja. Mladi Srbje so spoznali, da je narodu treba pisati v narodnem čistem jeziku.

Prvi za to idejo je deloval samouk Dositej Obradović, kateri je osnoval podstavo narodni književnosti. Samouk je bil Vuk Stefanović Karadžić, kateri je pokazal pisateljem, da se je narodni jezik ohranil najčistejše v narodnih pesnih in v narodnih umotvorih. Samouk je tudi bil Vuk Vrčević, kateri je za Vuka Karadžića pridno nabiral narodno blago ter je po Vukovi smrti še sam nabiral, da je zdaj za Vukom najzaslužnejši nabiralec narodnih umotvorov srbskih. Vuk Vrčević zna tudi najbolje slikati življenje in običaje srbskega naroda po Hercegovini, Dalmaciji, Boki kotorski in Črni gori.

Vuk Vrčević se je porodil leta 1811. od siromašnih roditeljev v Risnu v Boki kotorski. Leta 1838. preselil se je v Budvo, da se posveti trgovini. Ali ker mu ni ugajal trgovski stan, postal je l. 1841. tajnik v občini grbaljski in nabiralec vladine desetine. V tem času se je oženil v Kotoru. Leta 1848. je postal tajnik v občini kotorski, a l. 1852. tajnik kneza Danila na Cetinji, od koder se je

vrnil izza treh let ter postal tajnik pri deželnem namestništvu v Zadru, a leta 1861. imenovala ga je vlada za konzula v Trebinji. To službo je opravljal sedemnajset let v jako težavnih razmerah in zadevah, dokler ni dobil l. 1878. zaslužene pokojnine. Od tega leta nastanil se je v Dobrovniku, kjer naj bi mirno preživel svojo starost, posvetivši vse svoje moči književnosti.

V. Vrčevića književno delovanje začel se l. 1834. V njegovem književnem delovanju razločujemo dva smera: jeden smer so njegova izvorna dela, od katerih jih je že mnogo tiskanih, a mnogo še prirejenih za tisek; v drugem smeru so narodne umotvorine, narodno blago, katero je nabiral od leta 1835. pa do svoje smrti.

Izvornih del je 12 zvezkov, namreč 1.) Moralnozabavne i šaljivo poučiteljne srpske zagonetke. Zadar, 1857. 2.) Crkve i manastiri u Ercegovini. (Tiskano v Srbadiji.) 3.) Narodno suvjerje (v Srbadiji; 4.) Plač Ercegovca, popis sviju zuluma turskih u Ercegovini (v rokopisu); 5.) Buna u Boki kotorskoj 1848 (rokopis);

6.) Biografije sviju odličnih lica Boke kotorske (rokopis); 7.) Životopis vladike crnogorskoga Petra II. (nekoliko v „Zabavniku“ in v „Slovincu“); 8.) Ogranci za istoriju Crne gore (tiskano kakor šte. 7.); 9.) Ljubav Jova i Milice, vesela igra u tri čina (rokopis); 10.) Empirik ili narodno lekarstvo (tiskano v Belem gradu); 12.) Kronika sviju glavnih dogodjaja od početka do svršetka bune

ercegovačke 1875—1878 (tri knjige v rokopisu). — Od narodnih umotvorov nabral je te le: 1.) Srpske narodne pjesme ženske (Dunaj, 1866.); 2.) Narodne pripovjetke, I. knjiga, kratke i šaljive; 3.) Narodne igre, I. knjiga (Belgrad, 1868.); 4.) Narodne pitalice (tiskane v „Srpski Zori“). V rokopisu je zapustil: 5.) Narodne pripovjetke, II. knjiga; 6.) Narodne basne; 7.) Narodne podrugalice; 8.) Narodne gatalice; 9.) Narodne igre, II. knjiga; (10. in 11.) Narodne junačke pjesme u tri knjige; 12.) Narodne

poslovice (3600). Te zbirke 9, 10, 11 in 12 so izročene „Srpskemu učenemu društvu v Belem gradu. 13.), 14.), in 15.) Narodne pripovjetke, pjesme, tužbalice, katere niso za tisek; dobila jih je Vukova hči na Dunaji.

Razen omenjenega delovanja pisal je Vuk v razne liste in je odgovoril slavnemu pravniku Bogišiću na vsa njegova vprašanja o narodnih pravnih običajih v Boki, Črni gori in Hercegovini. Želeti bi še bilo, da se izdado rokopisi.

nikarlogos - dlogos o tab
slovan - slovan

Slovenščina pred sodišči.

Zadnjič smo razpravljali o tožnih razmerah, katere gledé sodnijske rabe slovenskega jezika še dan danes vladajo med nami, ter smo končali z vsklicem, da bi se tožne te razmere vender tako lahko odpravile!

Rabo jezikov pred sodišči določuje §. 13. občega sodnijskega reda, ki nalaga strankam in zastopnikom, da se imajo v sodnijskih svojih govorih posluževati v deželi navadnega jezika. Ta zakonita določba je sama ob sebi jasna; ali vender so jo učeni sodniki s pomočjo logične torture tako razvlekli in raztegnili, da se je konečno iz nje izluščilo jedro, ki je grenko in pikro, da ga slovenski ukus nikakor prebavljati ne more. Modrost učenih sodnikov je namreč iz zakonite določbe, da se imajo stranke v svojih govorih posluževati v deželi navadnega jezika, iztesala in iztiskala načelo, da je slovenščina pred sodišči prepovedana. To pa je tolikega pomena, kakor da slovenščina v slovenskih pokrajinah ni v deželi navaden jezik! Dan danes je mogoča vsaka logika! Kadar odšteješ iz deželnega žepa 600 gld., da ubijaš ž njimi med deželno-poslanskimi krogi priljubljeno nemščino kmečkim otrokom v glavo, tedaj logika ne zahteva, da bi se v ozir jemal člen XIX. ustavnega zakona; če pa hočeš odpraviti radikalno germanizacijo na ljubljanski realki, potem klobuk z glave, — odprt je tabernakelj člena XIX. in politični ministrant in profesor vihti kadilnico, da se od samega dima ničesar ne vidi!

Sedaj vidite, da nam je preostra logika povsod škodljiva! Ta logika nam je na jedni strani objedla in popasla člen XIX., na drugi strani pa je nam popolnoma uničila §. 13. obč. sod. reda. In to zadnje je hujše od prvega! Nesreča naša izvira iz okoljščine, da govori §. 13. obč. sodn. reda v jednini, o jeziku v deželi navadnem. Da je leta 1781. postavodajalec slučajno v omenjeni člen postavil množino, češ, da se imajo stranke v svojih govorih posluževati v deželi navadnih jezikov, potem bilo bi se slovenskemu narodu mnogo britkih izkušenj prihranilo, in mnogo srda in mnogo jeze, mnogo rekurzov in mnogo pritožeb, mnogo kolekov in mnogo pisarije!

Mi bi svojim državnim poslancem v tej zadevi ničesar ne očitati, ko bi ne bili doživeli zakona od 25. maja 1883, s katerim se je sodnijski red za Dalmacijo in Istro času in potrebi primerno v §. 13. in oziroma v §. 14. precizoval. Dalmatinci živeli so v enakih stiskah, kakor mi. Najvišje sodišče na Dunaji je lepega dne hipoma rzsodilo, da po §. 14. za Dalmacijo veljavnega sodnijskega reda hrvaški jezik ni v Dalmaciji navaden jezik, in da se mu tedaj prepoveduje raba pred sodišči.

Dalmatinci so pa gorkejšje krvi, nego so to naši gospodje deželni in državni poslanci. Dalmatinec ni ustvarjen iz lipovega lesa, in če mu baron Jovanović stisne jedenkrat ali dvakrat roko, ne zavró mu možgani, in s sladkostjo ga ne napolni misel: Sedaj ti je baron stisnil jedenkrat in dvakrat roko, torej hrbet v gube! Bodi mehak, kakor maslo in ponižen, kakor spomladanska sapica — ker odslé si vladin mož! Taki niso Dalmatinci! In ko je baron Jovanović hotel po teoriji najmanjše oficijozne spravoželjnosti piskati na nemško piščal, postavili so se ti južni nam bratje baron Jovanoviću na rob, in dosegli so več, nego vsi slovenski poslanci, ki nam še do zdaj niso mogli omehčati trdega srca najvišjega sodnijskega dvora!

Kako so si bratje Dalmatinci pomagali? Dejali so si: Najvišje sodišče nam nagaja z jednino, postavimo torej v zakon množino. Uložili so zakon, katerega prvi člen se glasi: §. 14. na podlagi cesarskih patentov od 24. aprila 1815 za Dalmacijo in Istro v veljavo uvedenega občnega sodnijskega reda se ima glasiti: Vsaka stranka in njen pravni zastopnik ima se v svojih govorih jednega v deželi navadnih jezikov posluževati i. t. d.

Ta zakon odstranil je vse dvojbe, najvišje sodišče ima vezane roke in od tedaj se ne čuje več, da bi se bila hrvaška uloga pri dalmatinskem sodišči ponesrečila. Pač pa se med nami še mnogokrat čuje o nesrečni slovenski ulogi. Pomagati si ne moremo! Za nas govore samo justičnega ministerstva ukazi, o katerih veljavnosti ali neveljavnosti razsoja sodnija. Zakonu pa se ima tudi najvišje sodišče ukloniti in nikakor ni opravičeno preiskavati, je li zakon veljavno izdan, ali ne. To je velik razloček! Najkrasnejše pri vsem tem je pa okoljščina, da velja zgoraj navedeni zakon tudi za Istro!

In ker je v Istri tudi slovenščina v deželi navadni jezik, uživa dragi nam materin jezik po Istre krasu več pravice, nego tri nas v glavnem središču Slovenstva. V Istri najvišje sodišče gledé na zakon od 25. maja 1883. ne sme pokončati slovenske uloge, pač pa na Kranjskem, kjer je slovenščina jedini resnični deželni jezik. Kako naj bi o takih razmerah molčali! Resnica je, in za nas Slovence brez dvojbe prav tožna resnica, da je Vitezič za istrske Slovence več dosegel, nego cela tolpa državnih poslancev za vse druge Slovence!

To je nekaj, kar se samo obsoja!

Ali potrpiamo! Ravnokar hoče prihiteti zorna spomlad v dežele, in sneg po livadah bode izginil, in vsaka ruša, ki je prespala dolgo zimo, pričela bode kliti v novem življenji! Morda se otaja tedaj tudi beli sneg; beli sneg, ki je padel in zapadel slovenske državne po-

slance! Da bi vsaj ta ali oni hotel prepisati zakon za Dalmacijo in Istro! Če se je Dalmaciji in Istri dovolil, čemu bi se ne dovolil vsem drugim pokrajinam, kjer prebivajo Slovenci! —r.—

Politične razmere v Istri.

Obče razmere politične, socijalno in deželnogospodarsko stanje istrskih Slovanov je Slovencem sploh znano; vendar pa zunanji svet le premalo izvê, kako istrski Italijanje neumorno iščejo novih pomočkov in potov, da bi potujčili Slovane v Istri in na bližnjih otokih in kar možno naglo uničili. Novo moč za poitalijančevanje so si začetkom tega leta ustvarili v novem političnem italijanskem društvu, katero so si postavno ustanovili 14. jan. t. l. s sedežem v Pazinu kot najprimernejšem središču in gnezdu za poitalijančevanje Hrvatov in Slovencev na vse strani tega ozemlja.

Politično društvo je šteló že na dan ustanovitve 306 udov, med katerimi se nahajajo najbujši italijanaši, slovanski nasprotniki, sovražniki in slovanski renegatje s slovanskimi priimki. Glasilo društvu je tednik „l' Istria“, list, kateri ne pozabi v nobeni številki psovati vse, kar je slovanskega. Ta list je mesece naprej prinašal vsak teden razprave in članke, v katerih je naglašal potrebo političnega društva z izrečnim namenom, da bi Slovane popolnoma zatirali. V številki od 12. jan. t. l. je bilo brati na pr. tudi to le: „... upiti hočemo silno, silno, in daleč, daleč... tudi, ko bi imeli oglušeti; da smo Italijanje, da je Istra italijanska, in da mora ostati vedno taka.“ One pike, katere so za besedami daleč, razlaga si vsak bralec lahko, da škilijo proti Rimu. . . . V isti številki laškega tednika nahaja se dopis, kateri med drugim pravi: „... politično italijansko društvo mora raztegniti svoje veje, bolj ko v druge kraje, v vsak kotič na kmetih“. In ko je na dan ustanovitve predsednik političnega društva pojašnjeval namen društva, priteknil je z največjim patosom in navdušenim odobravanjem občnega zbora tudi naslednje stavke: „Poudarjal bodem samo še jedno načelno dolžnost prve vrste („compito principalissimo“), katera stoji na vrhu naših društvenih pravil; katera je na srcu vsakemu istrskemu domoljubu (italijanskemu slavofagu) — mislim reči dolžnost, ki jo ima naše društvo, da se ohrani, varuje in raztegne naša italijanska civilizacija, . . . dolžnost, katero bomo izpolnjevali z vsemi silami našega duha.“ V teh besedah, katere so prinesli tudi drugi italijanski listi razmaknjene in z največjo radostjo je javno in neovržno razkrit prvi in glavni namen italijanskega političnega društva v Istri, in Slovanom istrskim se je s tem pomnožila itak neizmerno velika nevarnost, da ne onemorejo in po dose-danjem nesrečnem sužnem položaji tudi ne utonejo.

Kako bode istrsko lahonstvo praktično izvrševalo svoje nakane, pokazalo se je takoj iz sklepov prve seje, ki jo je imel društveni odbor 2. februarja t. l. Jeden teh sklepov odločuje za tekoče leto kot v poskušnjo štiri

darila, jedno od 50 gld., jedno od 40 gld. in dve po 30 gld., da se podelé 4 učiteljem, kateri se bodo najbolj odlikovali v poitalijančevanji slovanskih otrok, ali kakor jasno, če tudi z drugimi besedami, že prijavljeni konkurs pripoveduje, da so se darila ustanovila jedino za učitelje javnih osnovnih šol na kmetih, in da so torej od razpisanih daril izključeni učitelji glavnih krajev (to je trgov in mest) sodnijskega okraja.“

Da se bodo z onimi darili lovili učitelji, kateri poučujejo slovanske otroke, moramo nekoliko pojasniti. Lahonski list „l' Istria“ od 8. dec. 1883. šteje istrske prebivalce po poslednjem popisu in pravi na tej podstavi, da živi v Istri 292.006 prebivalcev. Od teh pripada 114.291 Italijanom, 164.736 pa Slovencem in Hrvatom. Po istrskih mestih se nahaja 102.735 prebivalcev, kateri so ponajveč Italijanje; na kmetih pa 189.272, kateri so ponajveč Slovanje. Italijanski list sam trdi, da na kmetih ni več, nego 20.000 Italijanov. Pomisliti je, da so pri popisovanji tudi v Istri kradli Slovane, to je, prištevali so jih po hudem pritisku in po zvijačah v veliki meri k drugi narodnosti. Pa tudi, ko bi bilo med 189.272 kmečkimi prebivalci v resnici 20.000 Italijanov, je to razmerno jako majhno število in je torej razvidno, da je pravi delavec v Istri samo slovanski kmet, kateri redi ob svojih žuljih za plačo politične, družbinske in gmotne sužnosti italijanski živelj istrskih trgov, mest in prej ko ne tudi večino onih 20.000 Italijanov, katere hoče italijanski list po vsej sili imeti med kmečkim slovanskim prebivalstvom. Nikakor namreč ni soditi, da se teh 20 tisoč Italijanov na kmetih v resnici peča tudi s kmetijstvom; dejanska resnica je pač samo to, da so Italijanje raztreseni tudi na kmetih ne kot poljedelci, ampak kakor obrtniki, kupci in v obče barantači, da po najbližji poti glavni zaslužek in dobiček jemljejo slovanskemu življu, tako da poslednji tiči že v zavisnosti od Italijanov, predno pride v mesto, kjer ga isti italijanski rod zopet skube in pritiska. Po vsem tem je razvidno, da je Italijan v Istri podoben in v razmeri judov drugih dežel; in ni čudo, če se jud ne nase'ljuje po Istri, ravno ker je Italijan sam dober za vse one posle, ki jih drugod opravlja judovsko pleme. Pa da se vrnemo h glavnemu predmetu, ne bode dvojil več nobeden častitih bralcev „Slovanovih“, da italijansko politično društvo istrsko razpisuje učiteljem na kmetih omenjena darila jedino v namen, da bi ti učitelji še bolj pridno tujčili slovanske otroke, nego se je godilo doslej. Jedino na kmetih se Lahi še Slovanov bojé; tu še živé Slovanje, česar Italijanje sami ne tajé. Po mestih in trgih pa jim ni treba več skrbeti za poitalijančevanje, torej ne za razpis daril; „capoluoghi“ (glavni kraji) so v italijanskih pesteh, torej brez nevarnosti. V sled

tega ne dobijo učitelji po trgih in mestih judeževih grošev, res pomilovanja vredna osoda!

Očitno pa je potem, da je novo društvo premeteno osnovano in ima služiti italijanski stranki v Istri namenom, katere doseza po drugih slovanskih krajih nemški „Schulverein“, samo da si je istrsko društvo prisvojilo še večje področje ali razen šole še druge strani, posebno politične, in bode delovalo, da bi Slovanje v razne zastope nikdar ne dobili svojih poslancev.

Dasi pa to društvo javno naznanja svoj program, kateri namerava v vseh točkah zatirati Slovanstvo, je toliko drzno in ima istrske Slovane za toliko kratkovidne, da v istem svojem glasilu v istih ševilkah in celó na istih straneh navdušuje Italijane, da se združijo v pogubo Slovanstvu, ob enem pa vabi slovanske kmete (abitanti della campagna) na obilni pristop v društvo! In v dotičnem pozivu opominja društveno predsedništvo še slovanske kmete, da naj se iznebijo vsake sumnje nasproti italijanskemu političnemu društvu, češ, da poslednje skrbi za njih blagor, kako se izroče laški civilizaciji v zmislu, kakor društvo po svojem poklicu umeje. Tudi iz tega je sklepati, da imajo Italijanje istrskega Slovana za popolnoma nevednega, narodno nezavednega, kratkovidnega in pa od svoje dozdanje politične in materialne pozicije zavisnega.

Največjo predrznost pa je društvo pokazalo s tem, da je po svojem odboru 2. februvarja, tedaj v omenjeni prvi odborovi seji, sklenilo odposlati do naučnega ministerstva posebno spomenico (memoriale) gledé na to, kako naj se odloči za osebo, katera ima priti na izpražnjeno vladikovsko stolico poreškopoljsko. Spomenica, katero so odposlali tudi večjim municipijem one vladikovine in pa deželnemu istrskemu odboru, da bi jo tudi ti podpirali, je tako razžaljiva in nesramna nasproti slovanskemu življu v Istri, da bi bilo vredno ponatisniti vso in pa javno in po vseh postavnih potih protestovati proti taki izjavi, katera naravnost laže in obrekuje in pošteno slovansko prebivalstvo ovaja, kakor se po takih potih in v taki meri ne godi, še od nemških nacijonalcev ne na avstrijskem severji! Pa berite sami vsaj nekoliko stavkov iz tega sramotilnega dokumenta, kateri se začene tako le: „Uzvišenost. (To je naučni minister!) Vladikovski sedež v Poreči je doslej prazen, in prebivalstvo te vladikovine

pričakuje v britkosti, rekli bi marveč skoro s strahom imenovanje novega dostojanstvenika. In v resnici pospešniki slovanske — agitacije, katero so zaneli v Istri tujci, — vzbuja v mirnem prebivalstvu ravno strah, da bi utegnili isti agitatorji pritiskati na ministerstvo, da bi imenovalo vladiko slovanske stranke. Politično društvo istrsko, poklicano po lastni ustanovi skrbeti za obče interese pokrajinske, šteje si v dolžnost zaznamovati Vaši uzvišenosti nevarnosti, katere bi pretile Istri, ko bi se izročil vladikov sedež poreški strastni in strankarski osebi.“

Nadalje pravi spomenica, da bi utegnil nastati naroden razpor, ko bi naučno ministerstvo ne gledalo, da izvoli pravega vladiko.

„Kali razpora so že, ravno od duhovenstva na kmetih, katero je ponajveč došlo v Istro od zunaj, na široko razsejane po pokrajini . . .“

Razlaga potem, kako se je samo Lahom zahvaliti, da ni prišlo še do prave narodne vojske v Istri. Res je to, ali samo v tem zmislu, da so Lah i istrski vsako znatno in pravično gibanje slovansko s svojimi agitacijami in s svojim kapitalom v kaleh zatrli. Zato bi bil po izjavi spomenice tudi na vladikovem sedeži jedino primeren kak Italijan, kateri bi zatiral slovansko agitacijo in aspiracije in poskuse duhovenstva (slovanskega) na kmetih, katero je ponajveč bojevito in fanatično. (Vidite, tako uboge slovanske poštenjake duhovnike opisuje italijanska svojat naučnemu ministru in drugemu svetu, kateremu so to spomenico po časnikih že objavili.) Spomenica govori, kakor da bi omikancev med Slovani ne bilo, in zato bi moral biti novi vladika Italijan, ker je omikano prebivalstvo jedino italijansko! Spomenica opisuje konečno raj, kateri bi nastal, ko bi Italijana posadili na vladikov sedež poreški, sicer pa se je vladi bati vsega zla, katero bi nastalo vsled „panslavističnih agitacij“ ko bi ono častno mesto zavzel Slovan.

Po vsem tem: kdo pritiska na ministerstvo? Kdo je že slišal o ovadnštvu po takih javnih potih? In to dela društvo, katero je še le mesec dni; česa je še le pričakovati v bodočnosti? Ali je čas, da se Slovanje zganejo? Kaj pa so doslej storili Slovanje v Istri? Kdor ima dolžnost, naj se je zaveda, drugače bo prepozno!

Castelar o Slovanih.

V svojem glasilu „El Globo“ priobčil je Emil Castelar jako lep spis o Slovanih, ki ga je tudi „Sloboda“ podala svojim bralcem v vsej celoti. Da tudi izvedo naši bralci, kako stranski svet sodi o Slovanih in koliko važnost imajo Slovanje za prepород evropskega društva, podajemo Castelarjeve misli vsaj v glavnih črticah.

„Srednja Evropa se giblje med dvema plemenoma. Latinci na zapadu so zgodovinsko društvo; Slovanje na iztoku so to, kar so bila nekdanj germanska plemena stari grškorski civilizaciji, tistima cesarstvoma, katerih prestolnici ste bili Carjigrad in Rim.

O grmanskih ali latinskih narodih se lahko poučimo iz mnogoštevilnih knjig; a brez tega moraš zdvojiti, ako

hočeš proučavati slovanske narode. Mnogi so od njih upogneni pod težki jarem azijski; čujemo samo kedaj o njih, kar se godi na skrivnem v njihovih dušah ali v realnosti njihovega življenja.

Jaz sem se trudil, kolikor sem mogel, da najdem istino sredi te teme.

Slovanski narod predočuje nam dan danes rusko carstvo.

Mi moramo tedaj porabiti vse svoje moči, da spoznamo intelektualno stanje ruskega naroda.

Dan danes narod, kateri giblje z vsemi plemeni na obalah Dunava; kateri se širi med Grke in med svoje starodavne gospodarje Turke; kateri si siloma prisvaja

Poljsko; kateri uzdržuje Češko v svoji vedni borbi za samoupravo; kateri preti škandinavskemu narodu, nemškemu narodu, cesarstvu avstroogrskemu, cesarstvu Carjigrada, kateri ima poguma zaustavljati angleško gospostvo v Aziji, da pod samovlado svojih carjev njegovi razni narodje nosé prosveto na iztok, a pomlade zapad; — narod, kateri goji vse te krasne idejale v inteligenciji, in vse te nade v srci, to je ru. . . . narod, kateri se ima sam na svetu za jedini organ vseh slovanskih narodov.

Ruski pisatelji trdé, da bode Rusija v bodočnosti dala podstavo socialnemu napredku.

Nekaterim je moderni svet mnogo nesrečnejši od starega sveta. Prihod Germanov v Rim je pomladil veliko mesto; ali ti Slovanje, ti Tataři, ti Mongoli navajeni pokoravati se samo pokvarjenim cesarstvom; ti divji Kozaki, kateri imajo v svojih žilah samo strupeno kri, a v svojih ustavih jeden tistih despotizmov, kateri je opustošil z groznimi vojskami in poživil s železnimi teokracijami nekdanji iztok! . . .

To so temne slike, katere nam slikajo neprijatelji Rusije. Nekateri izmed njih krstili so Slovane plave Arape. In res: izpod tiste bele in rožnate polti, pod ono plavolasato glavo, na dnu njihovih modrih oči skriva se poetiška duša, kakor v Semitih, sposobna izražati svoje pesniške idejale v miloglasnih, melankoličnih in ginljivih pesnih.

Toda, ako so podobni Arapom s svojo poezijo, razločujo se od njih s svojim milim, ljubeznjivim in prijetnim značajem in s svojim kozmopolitičnim duhom.

Da je čudo, lahko se privadijo vsakemu društvenemu stanju; lahko se nauče vse jezike na svetu.

Prehajajo lahko iz jednega stanja v drugo — mogoče, da imajo Slovanje samo zarad te okretnosti veliko

važnost. — Njihove društvene sposobnosti so tudi od tega zavisne, ker je ta rod razsejan po vsem svetu.

Grki in Rimljani so se naselili na sredozemnih polotokih in na južnih obalah Francoskega; Germanje so živeli med Vislo in Baltiškim morjem, med Reno in Dunavom, v pokrajinah jednakega značaja; ali Slovanje prebivajo danes od Adrije do Finskega zaliva; od pokrajin klasične svetlosti, plastiških umetnosti, pa do severja, kjer je izza šest mesecev noči šest mesecev belih dnevov.

Slovanje imajo v sebi ono skladnost, katera je med svobodo in enakostjo, med človeškim duhom in osebnim duhom; med vsem sploh, kar more osvoboditi narode.

Njihovi zagovorniki trdé namreč, da so Slovanje najpostavnejši sinovi narave, prvi dediči arijske krvi.

V njihovi mitologiji, zlasti v poljski, grozovitega boga vojske ni bilo nikdar.

Siromak poljedelec poklican je, da bode glava plemenu in narodu, celo v nedavnih časih vso srednjo dobo kralj si ni mogel obleči svoje obleke, ako si ni že prej oblekel poljedelske obleke. Njih mesta so se imenovala ves, kar znači lastnino zajedniško vsem prebivalcem . . .

Dan danes so poklicani Slovanje, da izvedejo prepород naše dobe.

Kakor je verski evangelij, uvod v našo prosveto, klical Germane na zapad, tako tudi društveni evangelij zahteva na zapadu navzočnost Slovanov.

Oni niso, ne bodo mogli biti vojaki despotov; oni so in bodo vselej, po svojem značaju in po svoji zgodovini, vojaki prepорода.“

Gospodarske drobnosti.

(Gnoja) ne smeš na polji ali v vinogradu puščati vkupe, ampak ga treba širom razmetati, ker se sicer lahko užge, okisne in tako mnogo svoje vrednosti izgubi. — Najboljše je, če gnoj puščamo v hlevu, kajti tak gnoj je polju najkoristnejši, ker ne izgubiva ničesar od svojih delov. Ostane li več časa v hlevu pod živino, biva vse boljši, a silju koristnejši. Ako izmečemo vsak dan gnoj iz hleva, treba ga je potem koj odnesti na polje ter ga tamkaj razmetati, če tudi precej ne orjemo ali ne kopamo. Seveda treba paziti, da tega ne storimo na polji, kjer bi nam lahko povodenj odnesla gnoj. — Ugovarjal bode kdo, in po pravici, da gnoj škoduje živini; toda tudi temu se da pomagati: hlevi morajo biti prostorni in visoki in da imajo odtok, po katerem odteka gnojnica ter tako živina zmerom na suhem ležišču ostaja. Omeniti je še treba, da se porabi več nasteli in tako dobiva več gnoja, ako puščamo gnoj pod živino.

(Odsek c. kr. kmetijskega društva v Gorici) je v odborovi seji 14. januarja t. l. predlagal osrednjemu odboru to le: 1.) naj se vsaki narodni šoli, na kateri se poučuje

tudi o kmetijstvu, brezplačno dpošilja „Gospodarski list“. 2.) Naj se zopet ponovijo začasni kmetijski tečaji za narodne učitelje na goriški kmetijski šoli, kakor leta 1875. in 1876.; 3.) Naj se priskrbe gmotne podpore za uredbo šolskih vrtov; kakor tudi, naj se učiteljem podelé primerne nagrade. 4.) Da se imenuje za vsak okraj po jeden nadzornik iz kmetijskih društvenikov, kateri bodo imeli poročati o kmetijskem pouku v narodnih šolah. Pripoznava se nujna potreba posebnega kmetijskega berila. — Narod slovanski je v prvi vrsti narod poljedelski, oziroma kmetijski; vsak napredek v tej stroki z veseljem pozdravljamo. Pouk o kmetijstvu naj se v narodne šole uvede kot obvezni predmet. Berilo o kmetijstvu za našo šolsko mladino pa naj bi bilo tako praktično osnovano, da bi bilo ne samo za Goriško, nego tudi za druge slovenske dežele, oziroma šole.

(Kako se da osušiti mokra obutev?) Sezuj najprej mokro obutev, nasipaj vanjo ovsa, kateri bo potegnil vso vlago vase. S tem čisto navadnim in jednostavnim pomočkom osušil boš obutev, da ne izgubode svoje prejšnje podobe, to je, da se ne zoži, ne raztegne in ne naguba.

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(„Sokolova“ maskarada o Ljubljani.) Da je naš „Sokol“ najčilejše, da! jedino življenjazmožno društvo v Ljubljani, dokazuje nam s svojimi poletnimi izleti in pozimskimi „jour-fixi“, katerim krona je vsako leto njegova maskarada. Tudi letos sešlo se je na njegovo vabilo okoli sedemsto gostov v sijajno okrašenih prostorih prejšnjega strelišča. Bili so tu zbrani zastopniki vseh narodov širne zemlje: v ginljivem sporazumljenji videli smo občevati ponosnega Kitajca s krotko „Golobičico“, mračnega Zamorca z belo „Snežnico“, čilega Jokeja z obsežno Hrvatico; tu se je sukali pisani Harlekin z gibčno Harlekinco okrog Belih Kranjcev, tam šarani Brazilijanec s črnolaso Ciganko; tu so švigale mimo nas vitke veslarice, ondi se je lesketala ponosna „polarna zvezda“, kodraste „pastirice“ nagajale so plesalcem, tam stopal gravitetni minister; in ko so tu doli plesali hrvatski bratje v gabanicah svoj „kolo“, sprehajali so se tam tenkostasni španjolski dijaki z črnooko, v zlato haljo zagrneno Bolgarko in tako dalje — kdo bi naštel vse posamezne podobe . . . In vse te ljudi je prešinjal jeden duh — duh Kurentov in bili so vsi jedne ter iste misli — vztrajati na plesišču do zlate juterne zore! S kratka: vrli naš „Sokol“ bodi ponosen na toli sijajen pogreb porednega Kurenta! Zatorej: Na zdravje ter veselo svidenje ob letu!

(Slovenski poslanci pri ministru Taaffeji.) Slovenski poslanci baron Gödel-Lannoy, B. Raič in dr. Vošnjak so izročili dne 19. febr. ministerskemu predsedniku grofu Taaffeju spomenico „Slovenskega društva“ v Mariboru. Spomenica ima v sebi te le točke: 1. da se na slovenskem Štajarskem nastavijo samo slovenščine zmožni uradniki; 2. da se od vsote za adjutum namenjene političnim praktikantom tretjina oddaja slovenščine zmožnim juristom; 3. da se za Slovensko Štajarsko ustanovi posebni namestniški oddelek in 4. da se v notranjem ministerstvu imenuje poročevalec, kateri zna dobro slovenski in kateri pozna razmere na Slovenskem. — Taaffe je odgovoril, da bode ministerstvo skrbelo, da se izvrše vse pravične prošnje naše, in je dejal, naj še samo oglašajo slovenski juristi za adjuta; toda na ustanovitev posebnega namestniškega oddelka ni misliti zaradi troškov, kateri bi nastali, ker se mora misliti samo na zniževanje administrativnih troškov!

(Šolstvo.) Pri sv. Lovrenci na Štajarskem so odpravili občanje iz šole nemško slovnico na predlog A. Čuša, ker so se pritoževali roditelji sami, da imajo otroci preveč šolskih knjig in ker je omenjena slovnica pretežavna za čisto slovenske učence. Krajnemu šolskemu svetu lovrenškemu čestitamó na odločni zavednosti. — Toda pri sv. Ani v Slovenskih goricah godi se vse narobe, ker so dobili ondotni otroci učiteljico slovenščine nezmožno. Mislimo, da bode več pokazila živa nemška slovnica pri sv. Ani, nego mrtva pri sv. Lovrenci, zato bi bilo najbolje, da se najprej odpravijo iz normalnih šol vse žive slovnice, potem pa tudi mrtve.

(Slovenščina in c. kr. poštni urad v Ljubljani.) Mnogokrat nam je pošta vrnila že kak list, ki smo ga pod slovensko adresó odposlali naročniku. Tak list prepotuje navadno po nekoliko mest in dežel, dokler ne zapiše nanj usmiljena roka kakega nemškega ali madžarskega uradnika rešilne besede „retour“. Seveda dotični naročnik vsled tega dobi list prekasno v roke, nam pa se napravlja s tem mnogo nepotrebne delo in prouzročuje novih stroškov. Ravno te dni vrnila nam je pošta zopet kastavskemu naročniku namenjeno 8. številko „Slovana“. Odposlala se je na Dunaj, dasiravno je na njej razločno natisnjen naslov „Kastav“. — Kje je iskati vzroka takim in enakim prikaznim, ako ne v tem, da poštno ravnateljstvo pošilja v Ljubljano italijanske, slovenskega

jezika popolnoma nezmožne mladeniče praktikovati. Zato je pač čuti včasih med temi „pospeševalci javnega prometa“ prav ostentativno italijansko govorjenje v poštnih uradnih; zastonj pa iskati one natančnosti, katere je ravno pri poštnem uradniku tako neizogibno potreba. Vsa čast tukajšnemu gospodu poštnemu nadoskrbniku; a on ne more biti odgovoren za strogi red, ako mu ravnateljstvo veže s tem roke, da mu pošilja sem slovenskega jezika nevesče praktikante. Ta anomalija mora se odpraviti, kajti pravico imamo zahtevati, da so oni, kateri imajo službovati kot prometni uradniki v Ljubljani zmožni jezika, ki ga govore tri četrtinke, razumejo pa vsi ljubljanski prebivalci.

(Nemškutarija v najlepšem cvetu) je še vedno pri c. kr. trgovinsko-obrtniški zbornici v Ljubljani, dasi ima že nekoliko let narodna stranka večino v njej. Domoljub, kateri nam je te dni poslal nekoliko glasovnic s kmetov, pritožuje se v prav britkih izrazih o tem, da so vsi naslovi volilcev pisani v nemškem jeziku. Mi to indignacijo prav lahko umejemo; vsaj smo doslej vedno in posodi poudarjali, da se narodna stranka bori pred vsem za veljavo slovenskega jezika v javnosti. Z britkostjo se mora tedaj napolniti srce vsakega pravega domoljuba, ko vidi, da celo one korporacije, v katerih imajo večino možje njegovega zaupanja, ne privoščijo jeziku našemu veljave. To je — naravnost bodi povedano — sramotno! Za boga! s kako pravico naj zahtevamo slovensko uradovanje po državnih uradih, ako sami v jednemor nemškutarimo? — Narodne člene c. kr. trgovinske zbornice tedaj pozivljemo, da po novem konstitovanji odpravijo dosedanje brezmejno nemškutarjenje. Slovan na dan!

„Iz slovenskih goric, dne 14. februarja.“ [Izv. dopis.] Tukaj na slovenskonemški meji borimó se tudi mi za svoj narodni obstoj. Zlasti v naši župniji proti trgu Cmurek ali Murek je občina „Rozengrund“. Ta občina je že nekaj ponemčena, vendar še vsi občanje govoré dobro slovenski jezik, dasi se ga mnogi sramujejo in samo slabo nemščino lomijo. Zlasti dva taka Polunemca — nemškutarja in „bauernverajnarja“ — rogovilita ne samo proti nam Slovincem, ampak tudi proti narodnim duhovnikom, kateri nimajo pred njimi nikoli miru. S temi nemčurji imamo veliko nepotrebni prepilov; in zdaj se hočejo ločiti od naše velike in lepe šole in pošiljati svoje otroke v bližnji Logatec, kjer ima „Schulverein“ svoje pristaše, svojo moč in zaslombo. Tukajšnje naše nasprotnike jako boli, da je naša šola narodna in da so učitelji pravi rodoljubi.

LISTEK.

Gospod urednik! Preje vsega Vam imam povedati, da nisem jaz spisal v „Slovenskem Narodu“ podlistka „Časnikarstvo in naši časniki“; če mi pa ne verujete, moram tako Vam, kakor gosp. prof. Šukljeju in vsakemu drugemu človeku ali človečetu dokazati svoj alibi z zdravniško svedočbo.

Bil sem toli obziren, da nisem motil listeka neznanega in hudobnega listkarja, kateri je malo ne skozi cela dva meseca trpinčil nekatere naše časnikarje ter jih križal in pribijal z ostrimi čavli na — pranger.

Zdaj bi se rad še jaz oglašil jedenkrat po dolgotrajnem molčanji, a ker mi uredništvo „Slov. Naroda“ dosledno zapira vrata pod črto ter me podi izpred svo-

jega praga z mojimi „elastičnimi“ pismi, sem sklenil, da bom pri Vas poiskal pribežališča in Vas bom povprašal, če mi hočete dovoliti uhod čez široko odprta vrata v prostore Vašega tednika. Če mi dovolite, dobro bo za Vas in za me; če ne, bom začel kar z glavo butati ob trde stene ruskih romanov v „Slov. Narodu“ ter si bom priboril nekaj prostora pod črto, ker imam neko opazko staviti in povedati pisatelju historije našega časnikarstva, kako je čisto pozabil ter zanemaril povedati, da je leta 1863. in 1864. izhajala v Zagrebu „Torbica“, katero je ob svojem trošku izdaval g. Nikomeđ Ravnikar, ko še ni odšel v državno službo in v Bosno, ter katera je bila prava šiba božja nemškimi in nemčurkim profesorjem ljubljanskega gimnazija.

Okolnost, da ste se sprli na Kranjskem in razdrobili med tri ali še več političnih strank, mene tukaj nikakor ne veseli, ali me pri mojem poslu le malo ali nič ne moti, torej si kar nič ne belim glave s tem, kaj se bode izleglo iz vsega tega, ampak samo čakam in opazujem, kakšne koristi bodo došle naši narodnosti iz „Ljubljanskega lista“ in iz drugih po visoki kranjski deželni vladi priporočenih in podpiranih časnikov.

Brez vsakega dobička za nas ne bo, pa če ne bode kaj boljšega, bomo vsaj koncem tekočega leta mogli reči, da se še ni nikoli v našem jeziku toliko tiskalo, kakor tečajem leta 1884. in to je tudi napredek v nekem oziru, barem za našo tiskarsko obrtnost in za nekatere pisatelje slovenske, ki si dozdej niso mogli s peresom v roki krajcarja zaslužiti, a zdaj jim vender le kane tedaj pa tedaj kakšen goldinarček z visokega mesta v naročje. Tudi officijozne modrosti se bomo lahko naužili v novem našem položaji, in to je duševna hrana, kakoršne še nismo imeli nikoli, a razen tega imamo zdaj že toliko število časnikov, da nam ni več treba čitalnic snovati za čitanje novin, ker si more vsak posamičen človek svojo lastno čitalnico doma napraviti, ako si naroči vse naše liste in to bi bilo najboljše sredstvo, da si povzdignemo še bolj naše časnikarstvo.

Ampak resnično resnično vam povem: Kdor si ne naroči za svojo čitalnico „Kmetškega prijatelja“ in „Ljudskega glasu“, tisti ne bode škode trpel ne na duši ne na telesu!

Spectabilis.

Ostali slovanski svet.

(Spomenica političnega društva „Edinosti“.) Ker je italijansko politično društvo poslalo naučnemu ministru spomenico, o kateri nam razpravlja današnji naš članek še posebe, prisiljeno je bilo tudi politično društvo „Edinosti“ odposlati ministerstvu spomenico, v kateri jasno razlaga vse licemerstvo in natolcevanje nasprotne stranke. Imenovati se ima namreč vladika, kateri bi imel pastirovati pol leta v Poreči, a pol leta v Polji. Na tej stolici bi radi imeli Italijanje v Istri moža svoje narodnosti, dasi je vse prebivalstvo na kmetih čisto slovansko, a italijansko je omejeno samo na nekatera mestica. Istra je zanemarjena, da malo katera dežela tako, kajti vsa poreško-poljska vladikovina nima ne jedne popolne normalne šole slovanske, a vse ostalo, namreč politične oblasti, uradi itd. uredujejo popolnoma italijanski, a nič hrvaški. Zdaj bi se bilo treba izgnati hrvaški jezik iz cerkve in glej italijanske Istre, ker hrvaški jezik bi še poglej bil samo „lingua di confidenza“. Zato upa društvo „Edinost“ od vlade, da bo imenovala vladiko moža, učnega in pobožnega, zmožnega hrvaškega jezika; moža, kateri bo imel srca in ljubezni do zanemarnjenega in zapuščenega našega naroda v Istri. Res teška je borba naša, ko nam nasprotniki sumničijo naše duhovništvo, katero je še jedino ostalo zvesto sveti narodni stvari: Maloštevilni nasprotnik pa maha na vse strani okrog sebe. Ravno kar so osnuli društvo „Società archeologica a di storia patria istriana“, katero bo na drugo stran sumničilo in razjedalo Slovane.

(Morski kanal do Petrograda.) Lesseps je bil poklican v Petrograd, da dogotovi kanal, kateri bi vezal rusko prestolnico neposredno z morjem.

(Ruski dramatik A. N. Ostrovskij,) o katerem smo zadnjič poročali, je spisal do zdaj 43. igrokazov. On je tudi prvi pisatelj ruski, kateremu je car podelil toliko častno pokojnino.

(Sestoj sjezd arheološki) bode letos dne 15. avgusta v Odesi. Izvršujoči odbor, kateremu so predsedniki grof Uvarov, Leontovič in N. Kondakov je že razposlal program ter povabil arheologe v obilno udeležbo.

(Nemške čitalnice) jele so rasti, kakor je podoba, daleč čisto na jugu našega cesarstva med čisto slovanskim prebivalstvom — v Mostaru. Odkar si je naša država osvojila Bosno in Hercegovino, dobili so na jugu

nemških vojakov, nemških častnikov, kateri so se tukaj ugnezdili, in kakor se vidi, ugaja jim precej južno naše podnebje. V Mostaru so si že osnovali nemško čitalnico, ali ker jim je ta pretesna, zato si nameravajo zidati posebno novo nemško čitalnico na „Mejdanu“. Nič ne bi ugovarjali, ako bi videli, da imajo Nemci svoje shode, ako se ne morejo sprijazniti z društvenim življenjem dežele in naroda, s katerim bi morali živeti, a ne se ločiti od njega ter s takimi poslopji, kakor so čitalnice sejati nemir in še večje nasprotje v društvenem življenji. Govorilo se je celo, da si bode tudi mesto ustanovilo tako „kazino“, to je zlasti trgovci, seveda to so zopet priseljeni trgovci, kateri usiljujejo mestu nemški značaj. „Hercegovački bosiljak“ pravi, da je vest o mestni nemški čitalnici neresnična. — Prej smo zmerom slišali o nemških predstavah, zdaj o nemških čitalnicah, in dalnji svet neveden naše etnografije, bode se čudil, kako prodira od dne do dne nemška kultura na — iztok!

V Moskvi, 10 februvarja. [Izv. dopis.] Jako me veseli, da izhaja „Slovan“, kateremu je namen delovati v prid Slovanom. Vabiš me, da ti dopisujem iz Rusije. Kdo rajši, nego jaz, da mi je kako mogoče, ker ne utegnem na veliko žalost mojo. Svetujem ti to le: 1.) predloži Aksakovu, da ti v zameno pošilja list Rus (Rusijo), kateri izhaja dvakrat na mesec v Moskvi; 2.) isto predloži tudi „Novemu vremenu“ v Petrogradu in 3.) Slovanskemu blagotvornemu komitetu*) v Petrogradu, da ti tudi da v zameno svoj mesečnik. Ako ne umeješ ruski, a ti piši francoski ali nemški dotičnim uredništvom, ker se na nemški jezik ne jezé v Rusiji posebno.

Še dobro bi ti tudi došel „Istoričeskij vjestnik“, 12 rubljev na leto, v Petrogradu; in „Rosskij vjestnik“ (Katkovov) v Moskvi, 12 rubljev (v Avstriji 15 rb.). Iz teh novin bodeš lahko zajemal lepe vesti o Rusiji, o njeni politiki in književnosti. „Vestnik Evropy“ v Petrogradu — mesečnik — kakor sta oba prej omenjena časopisa, stoji tudi 15—16 rubljev na leto, ali on je pristran in odveč protivnen Rusiji in ruskemu življenju, to je na pol Rus, a na pol Poljak; liberalen, ali jednostran. Sicer pa ima dokaj lepih spisov in ocen.

*) Vse te omenjene liste imamo.

Glej, to ti je dovolj. Od leposlovnih listov navajam ti „Vsemirno Ilustracijo“, „Nivo“ i „Nevo“ — a šolske stvari „Žurnal ministerstva narodnega prosvješčanja“. Ako prosiš to ministerstvo, dobival ga bodeš brezplačno. — Šole so možganje, kakor je leposlovstvo srce, zato ti to naštevam in posebno preporečam od vsega srca, ker me zmiraj prime jeza, kader pomislim, kako slovenske, zlasti hrvaške in srbske politične novine prezirajo um, to je šole, ter o njih ali nič ali pa maichinski pišejo. Mnogokrat sem moral beračiti, kakor berač, da uvrsté kaj o šolah. Kot prijatelj naroda in boljše bodočnosti Slovanov preporečam

ti to, da kar uvrstiš v program „Slovana“, da list ne bode brez stalnega predela za šole in šolstvo. Časopisa za srednje šole tako nimajo ne Hrvatje ne Srbje, kakor sem ga pred 10. leti predlagal hrvaškemu zboru, ali zastoj! Batine so sicer odpravljene, ali jaz bi jih na mah uvel za one urednike, kateri ne marajo za šole in njih napredek.

(Opomnja uredništva.) Gospod dopisnik je tudi izrazil svoje misli o slovenskem in hrvaškem jeziku. Ali ker bodemo o tem predmetu še kdaj posebe govorili, namestavamo se tudi o drugi priliki ozirati na misli in trditve našega gospoda dopisnika.

Razne novice.

(Iz mladosti ruskega carja Aleksandra II.) Ruski starinar Titov je izdal nedavno knjigo, v katero je ponatisnil vse dogodbe o Aleksandru II., priobčene v „Predavanji cesarskega društva ruske zgodovine in starožitnosti.“ Tu nam tedaj pripoveduje Artinov naslednjo dogodbo. Ko se je nekega zimskega dne l. 1827/28 sprehajal Artinov po Petrogradu, zagleda za sabo sani, v katerih se je vozil mlad mož in deček. Vsi so pozdravljali moža in dečka. Kdo pa je to, vprašal je Artinov. Mož je odgojitelj, a deček cesarjevič. Sani se izgubé Artinovu iz pogleda. Prišedši dalje, zapazi, da se je zbralo mnogo naroda. „Djadka“ (odgojitelj) je srečal znanega bojara, stopil s sani ter se pogovarjal z njim. Toda cesarjeviču je tudi bilo samemu predolgočasno na saneh, skoči tudi on z njih ter koraka za odgojiteljem. Kar pridre neki mali kantonik, vrstnik cesarjeviču ter se mu pridruži. Ali za malo časa sta si bila v laseh. In ko sta že bila oba brez kap, ni se ju upal nihče ločiti, dasi je bilo mnogo ljudi, kateri so gledali, kako sta se tepla mlada dečka. Naposled zapazi „djadka“ boreča se dečka,

pomiri ju in posadi oba na sani. Dospevši v carski dvor, začel je djadka izpraševati, da bi izvedel, kdo je krivec. Slišavši oče kantonista, kaj se je zgodilo, bil je ves poparjen; ali se je tudi kaj začudil, ko je videl, da se cesarski voz približuje njegovemu stanovanju. V vozu pa je bil sin, kateri je dobil za darilo 300 rubljev, ker je bil za krivca spoznan cesarjevič.

(Morje v Sahari.) V Parizi so napravili uredniki znanstvenih časopisov banket Lessepsu, kateri je omenil v svojem govoru, da bode skoro dognano vprašanje o morji v Sahari.

(Redko navado) imajo v Mehiku in Peru. Kadar umerje otrok, ne žalujejo, kakor pri nas po vsakem umrlem človeku, ampak smrti dobrega otroka jim je dan velikega veselja, ker trdno verujejo, da je milost božja, ako pokliče Bog nedolžno dete k sebi v nebesa, ker tako dete je gotovo angel postalo. In ko je tudi umrla petletna hči gospe Jeloni de Marena, katera se je mudila pred nekterimi dnevi v Parizi, priredila je mati znancem in prijateljem veselico, na kateri se je veselo plesalo.

Politični razgled.

Bržkone bode se že konec prihodnjega tedna pričela budgetna debata v državnem zboru. V soboto je dr. Tonkli v budgetnem odseku državnega zbora vprašal vlado, kedaj bode odgovorila na lansko resolucijo o znižanju cene soli in o tem, naj se naša vlada pogodi z ogersko zaradi narejanja soli. Minister Dunajevski je dejal, da se o znižanju soli ne da nič ukreniti, dokler je še zdanja carinska in trgovinska pogodba, a poskusi o narejanju dobre živinske soli se že snujejo.

Slavonska trgovinska zbornica čestitala je banu po posebni deputaciji, v kateri so bili odlični trgovci slavonski. Ti so porabili to priliko ter so prosili bana, naj se vlada poprime zidanja železnic, naj dela ceste, katerih

je še malo v Slavoniji, ali tako, da bodo na korist deželi, kajti dozdanje železniške proge pričajo o centralizaciji, o ne o tem, naj bi se tudi gledalo na korist vse dežele, zlasti na to, da bi se Dunav zvezal z Adrijo. Ban je obljubil, da bode vse storil, kar se bode samo dalo. Resnica je, da so zastopniki zadovoljni z novim banom, vsaj kazali so to zadovoljnost, ter mu zaupajo veliko.

Srbska skupščina se še ne bode tako hitro sklicala. Kralj in vlada sta dobila mnogo priznanic.

Ruska deputacija je prišla v Berlin čestitat nemškemu cesarju. Na kolodvoru jo je sprejel nemški cesarjevič.

Tržne cene v Ljubljani

dne 27. februarja:

Hektoliter: pšenice 8 gld. 12 kr., ječmena 5 gld. 20 kr., ovs 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 53 kr., prosa 5 gld. 71 kr., koruze 5 gld. 53 kr., krompirja 3 gld. 30 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.
Kilogram: goveje masti 94 kr., svinjske masti 86 kr., surove slanin 64 kr., okajene slanin 72 kr., masla 85 kr., govejega mesa 62 kr., teletine 66 kr., svinjine 62 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 pišč 55 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 2 gld. 5 kr.

Listnica upravnštva. — G. K. K. v Stolci: 4. in 5. številke nimamo več. Poslali smo Vam obe redno. — Vsem novim gg. naročnikom naznanjamo, da jim dozdanjih številk razen 1., 2., 7. in 8. ne moremo več poslati, ker so nam čisto pošle.

Listnica urednikova. — G. P. S. T. v Dragi: Poslano oddali smo na dotično mesto. Zahvaljujemo se Vam na domoljubnem trudu. Le v vsaki občini po jednega takega za sveto našo stvar navdušenega moža in ne bilo bi se nam treba bati napadov nasprotnikov!

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoludne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnštvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.